



ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱՍՆԻ ԴԻՎԱՆԱԴԵՏ
ԳԵՐՇ. Տ. ԱՐՇԱԿ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ՝
ՆԵՐԿԱՅԱՅՎԱԾ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵԴՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱՍՆԻ 2024 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(մարտի 11–15, 2025 թ.)

Վեհափա՛ռ Տեր, Գերաշնորհ Սրբազան Հայրեր, ԳՀԽ պատվար-
ժա՛ն անդամներ,

Այսու Ձեր ուշադրությանն է ներկայացվում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջ-
միածնի 2024 թ.-ի գործունեության ամփոփ տեղեկագիրը, որը պատ-
րաստված է Մայր Աթոռի բաժինների, թեմերի, հայրապետական պատ-
վիրակությունների տրամադրած հաշվետվությունների հիման վրա:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԵՒ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հաշվետու տարում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողի-
կոսը ունեցել է 100-ից ավելի պաշտոնական հանդիպումներ եկեղեցա-
կան ու պետական բարձրաստիճան պատվիրակությունների, ազգային,
հասարակական եւ մշակութային գործիչների, Հայաստանի եւ Սփյուռքի
տարբեր թեմերից ժամանած ուխտավորների եւ եկեղեցականների հետ.

Ընդունելություններ՝

- Փետրվարի 10-ին՝ Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Երեւանի եւ Հայաս-
տանի թեմի ժամանակավոր կառավարիչ, Պոդոլսկի եւ Լյուբերեց-
կի արքեպիսկոպոս Ակսիյին,
- Փետրվարի 15-ին՝ Միացյալ Թագավորության Խորհրդարանի
Համայնքների պալատի անդամ սըր Ջոն Ուիթինգդեյլի գլխավո-
րած պատվիրակությանը,

- Փետրվարի 19-ին՝ Արեւելյան Կաթոլիկ եկեղեցիների քահանայապետական գրասենյակի նախագահ Կլաուդիո Գուշերոտիին,
- Ապրիլի 16-ին՝ ՀՀ-ում Եւրամիության քաղաքացիական դիտորդական առաքելության ղեկավար Մարկուս Ռիտերին,
- Սեպտեմբերի 10-ին՝ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալ, Քաղաքակրթությունների դաշինքի բարձր հանձնակատար Միգել Անխել Մորատինոսին,
- Հոկտեմբերի 17-ին՝ Վատիկանի եւ Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի (ԵՀԽ) ներկայացուցիչներին,
- Հոկտեմբերի 24-ին՝ Անգլիկան-Հին Արեւելյան Ուղղափառ եկեղեցիների միջազգային հանձնախմբի անդամներին,
- Նոյեմբերի 1-ին՝ «Ռենովաբիս» բարեգործական կազմակերպության գլխավոր գործադիր տնօրեն դոկտոր Հայր Թոմաս Շվարցին:

Այցելություններ՝

- Նորին Սրբությունը հունվարի 13-ին՝ հայրապետական այցով մեկնել է ԱՄՆ Արեւելյան ու Մեծ Բրիտանիայի եւ Իռլանդիայի Հայոց թեմեր: Հայրապետական այս այցի շրջանակներում հունվարի 30-ին՝ հանդիպել է Անգլիկան Եկեղեցու առաջնորդ, Քենթրբերիի արքեպիսկոպոս Նորին Սրբազնություն Զասթին Ուելբիի հետ:
- Հոկտեմբերի 6-ին՝ հայրապետական այցով մեկնել է ԱՄՆ Հայոց Արեւելյան թեմ՝ հանդիպումներ ունենալու թեմական խորհրդի եւ ազգային կառույցների ներկայացուցիչների հետ, ինչպես նաեւ մասնակցելու Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության (ՀԲԸՄ) 93-րդ համաժողովին,
- Նոյեմբերի 11-ին՝ հայրապետական այցով մեկնել է Հնդկաստան:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ, ՕՐՀՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԵՐ,
ՈՒՂԵՐՁՆԵՐ ԵՒ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2024 թ. հրապարակվել է 26 Հայրապետական Կոնդակ, որոնցից 2-ով շնորհվել է «Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ», 8-ով՝ «Ս. Ներսես Շնորհալի», 1-ով՝

«Ղեկունդ Երեց» շքանշաններ: Հաշվետու տարում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինության մեջ հաստատվել է նաև «Սուրբ Էջմիածին» շքանշանը՝ Մայր Տաճարի վերածման առիթով, որով պարգևատրվել է Մայր Տաճարի վերանորոգման գործում զգալի ավանդ ունեցող 11 անձ:

Վեհափառ Հայրապետի հատուկ տնօրինության մեջ 4 քահանա արժանացել է վարդապետական լանջախաչ կրելու իրավունքի:

Շնորհվել է 59 Հայրապետական օրհնության գիր՝ տարբեր անհատների, ազգային հաստությունների, եկեղեցականների՝ ի թիվս որոնց 3 քահանա արժանացել է ավագության աստիճանի, 12-ը՝ ծաղկյա փիղոն, 9-ը՝ լանջախաչ կրելու իրավունքի: Հայրապետական պատգամներ եւ ուղերձներ են հղվել ազգային եւ պետական տոների, միջեկեղեցական հանդիպումների եւ մի շարք միջոցառումների կապակցությամբ:

ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻ ՎԵՐԱԾՄԻՄ ԵՒ ՄՅՈՒՌՈՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ

Անցնող տարին հատկանշվեց Մայր Տաճարի վերածման եւ Սրբալույս Մյուռոնի օրհնության նշանակալի իրադարձություններով: Հիշյալ արարողություններն ու հարակից միջոցառումները տեղի ունեցան սեպտեմբեր 27—30-ին: Հաշվի առնելով համազգային կյանքի եւ ազգային ինքնության համապատկերում Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճարի եւ Սրբալույս Մյուռոնի մեծ կարեւորությունը՝ արարողությունները կազմակերպվեցին «Դրոշմ ինքնության» ընդհանուր կարգախոսի ներքո՝ նպատակ ունենալով մեր ժողովրդի լայն շրջանակներին հաղորդակից դարձնել ազգային մեր ինքնության ակունքներին:

Մայր Տաճարի վերածման եւ Մյուռոնի օրհնության արարողություններին մասնակցեցին հազարավոր հյուրեր՝ ազգային-եկեղեցական կյանքում ճանաչում եւ վաստակ ունեցող անձինք, միջեկեղեցական 27 պատվիրակություններ, Հայաստանում հավատարմագրված դեսպաններ, պետական այրեր եւ Հայ Եկեղեցու աշխարհասփյուռ թեմերի առաջնորդներ, եկեղեցականներ ու ուխտավորներ: Այդ օրերին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին այցելողների թիվը գերազանցել է 10 000-ը:

Արարողությունների լուսաբանման եւ քարոզչական արշավի շրջանակներում տեղադրվել են գովազդային պաստառներ, հեռարձակվել են

Մայր Տաճարի եւ Մյուռոնօրհների ծիսական պարագաներին եւ սրբություններին ծանոթացնող հոլովակներ, հեռուստահաղորդումներ, կազմակերպվել են մամլո ասուլիս եւ հարցազրույցներ:

Մայր Տաճարի վերածման արարողությանը հաջորդող շաբաթվա բոլոր օրերին՝ սեպտեմբերի 30-ից հոկտեմբերի 6-ը, Մայր Տաճարում մատուցվել է Սուրբ եւ Անմահ Պատարագ հայրենիքի խաղաղության եւ անսասանության, մեր ժողովրդի անվտանգ ու բարօր կյանքի, ինչպես նաեւ անհայտ կորած, գերության մեջ գտնվող եւ զոհված մեր հայրենակիցների ու նրանց ընտանիքների համար:

ԱՐՑԱԽԻ ԹԵՄԻ ԵՒ ԱՐՑԱԽԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Դեռեւս 2023 թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի կողմից արցախցիների բռնի տեղահանումից եւ պետական կառույցների լուծարումից հետո, Գերագույն Հոգեւոր Խորհուրդը որոշում էր կայացրել պահպանելու Արցախի թեմը՝ արցախահայության իրավունքների պաշտպանության նպատակով: Անցնող տարում Հայաստանի Հանրապետությունում գործող Արցախի թեմի առավել արդյունավետ գործունեության համար ստեղծվել է Արցախի թեմի մշտական գործող գրասենյակ:

Արցախի հոգեւոր-մշակութային նյութական ու ոչ նյութական ժառանգության փաստագրման եւ հանրահռչակման նպատակով կազմվել է «Արցախի Հանրապետության նյութական մշակույթի հուշարձանները» գիտափաստավավերագրական գիրք-կատալոգի անգլերեն երկհատորյակը:

Հայ Առաքելական Եկեղեցու աշխարհասփյուռ թեմերում, պետական, կրոնական ու հանրային տարբեր հարթակներում շարունակվել են բարձրաձայնվել արցախահայության իրավունքների պաշտպանության, Արցախի պատմամշակութային ժառանգության պահպանության, Ադրբեջանի կողմից իրականացվող վանդալիզմի դրսևորումների, Ադրբեջանի կողմից պատմության խեղաթյուրման փորձերին առնչվող խնդիրները:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՒ ՊԱՇՏՈՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եկեղեցականության ընդհանուր թիվը 766 է, որից 56-ը արքեպիսկոպոս եւ եպիսկոպոս, 44-ը վարդապետ, 25-ը

աբեղա, 516-ը քահանա (որից 40-ը՝ հանգստի կոչված), 125 սարկավագ, որից 44-ը՝ Մայր Աթոռում ծառայող, 30-ը՝ գնդերեց, 29-ը՝ թեմում սպասավորող եւ 22-ը՝ ճեմարանական:

2024 թ.-ին եպիսկոպոսական ձեռնադրության եւ օծման են արժանացել 6 վարդապետներ: Տեղի է ունեցել նաեւ երեք քահանայական եւ մեկ սարկավագական ձեռնադրություն՝ ձեռնադրվել են 9 կուսակրոն, 15 ամուսնացյալ քահանա եւ 12 ճեմարանական սարկավագ: Վարդապետական աստիճան է ստացել Կ. Պոլսի Հայոց պատրիարքության միաբան Հոգշ. Տ. Հովակիմ աբեղա Սերովբյանը:

Իրենց զիմումի համաձայն կարգալույծ են հռչակվել 2 կուսակրոն քահանաներ:

Հաշվետու տարում ի Տեր ննջեցին Հայ Եկեղեցու երիցագույն հոգեւորականներից Արիս արքեպիսկոպոս Շիրվանյանը եւ Գարեգին արքեպիսկոպոս Բեկչյանը:

2020 թ.-ի Արցախյան 44-օրյա պատերազմի ավարտից մինչ օրս շարունակում է անհայտ կորած մնալ Հոգշ. Տ. Մկրտիչ աբղ. Կարապետյանը:

Հաշվետու տարում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հայաստանյան կառույցներում աշխատել է 1019 անձ, որոնցից 687-ը՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, իսկ 332-ը՝ հայորդյաց տներում:

ՆՎԻՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՒՆՆԵՐ

2024 թ. բնականոն ընթացքով շարունակվել են հարաբերությունները Նվիրապետական Աթոռների հետ:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսի պարբերական շփումների ընթացքում քննարկվել են ազգային, համաեկեղեցական եւ կարեւորագույն այլ հիմնախնդիրներ: Մասնավոր անդրադարձներ են եղել արցախահայություն իրավունքների պաշտպանության եւ Հայաստանի անվտանգային իրավիճակին վերաբերող հարցերին, Տավուշում սահմանազատման եւ սահմանագծման աշխատանքների անվան ներքո իրականացված տարածքների զիջմանը:

Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքության հետ հաղորդակցությունը եւս շարունակվել է բնականոն ընթացքով: Մայր Աթոռի միջնորդությամբ

կարգավորվել են Երուսաղեմի ընծայարանում ուսանող սաների ՀՀ-ում զինվորական ծառայության հետ կապված խնդիրները: Պարբերական քննարկումներ են ծավալվել եւ անհրաժեշտ միջոցառումներ են ձեռնարկվել Երուսաղեմի Հայկական թաղամասի «Կովերի պարտեզ» տարածքի օտարմանն առնչվող գործարքի չեղարկման դատական գործընթացի ուղղությամբ:

Կ. Պոլսի Պատրիարքության հետ հարաբերությունների շրջանակներում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հրավերով երկիցս Մայր Աթոռ է այցելել եւ Գերագույն Հոգեւոր Խորհրդի նիստերին (փետրվարի 20–24 եւ նոյեմբերի 5–8) է մասնակցել Նորին Ամենապատվություն Սահակ արք. Մաշալյանը՝ կարեւոր մասնակցություն ունենալով ազգային-եկեղեցական խնդիրների քննարկմանը եւ դրանց լուծումների ուղենշմանը, այլեւ՝ օգտակար տեղեկություններ ներկայացնելով պատրիարքության եկեղեցական կյանքի կազմակերպման վերաբերյալ: Կ. Պոլսի Հայոց պատրիարքը Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության եւ Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքության ներկայացուցիչների հետ մասնակցություն է բերել նաեւ Մայր Տաճարի վերածման եւ Սրբալույս Մյուռոնի օրհնության արարողություններին (սեպտեմբերի 26–30):

ԵԿԵՂԵՑԻ-ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՐԱՔԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2024 թվականի ընթացքին Եկեղեցու եւ ՀՀ իշխանությունների հարաբերություններում որեւէ դրական զարգացում չի նկատվել:

Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու հանդեպ իշխանության կողմից ակնհայտ դրսևորում դարձավ մայիսի 28-ին՝ Հայաստանի Առաջին Հանրապետության անկախության տոնին, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ բարձրաստիճան հոգեւոր պաշտոնեւության այցը Սարգարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր խոչընդոտելը ՀՀ ոստիկանության կողմից, ինչպես նաեւ Հայոց Հայրապետի Ամանորի ուղերձը կեսգիշերից առաջ Հանրային հռուստաթերով չհեռարձակելը:

Գերագույն Հոգեւոր Խորհրդի եւ առանձին բարձրաստիճան հոգեւորականների մակարդակով Հայ Եկեղեցին պարբերաբար իր մտահոգություններն է արտահայտել ներազգային կյանքում տեղ գտած խնդիրների, այլեւ Հայաստանի անվտանգային փխրուն իրավիճակի վերաբերյալ:

Հատկապես մտահոգիչ են ազգային արժեքների աղավաղման փորձերը, Հայոց Յեղասպանության իրողությունը կասկածի տակ դնելը, հասարակությունում ահազնացող ներքին պառակտումը:

ՄԻՋԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՐԱՔԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Անցյալ տարում եւս շարունակվել են Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եւ քույր եկեղեցիների, միջկրոնական տարբեր կազմակերպությունների միջեւ հարաբերությունները: Բարձրաստիճան հոգեւորականների եւ միջեկեղեցական ու միջկրոնական հարաբերությունների պատասխանատու պաշտոնյաների մակարդակներով փոխադարձ այցելություններ եւ հանդիպումներ են կազմակերպվել քույր եկեղեցիների, քրիստոնեական եւ միջկրոնական կազմակերպությունների միջեւ:

Վեհափառ Հայրապետի օրհնությամբ մեր հոգեւորականները մասնակցություն են ունեցել միջեկեղեցական տարբեր կոնֆերանսների եւ համաժողովների: Օրինակ՝ նոյեմբերի 21–23-ը Մայր Աթոռն իր ներկայացուցչի միջոցով մասնակցել է Եւրոպական եկեղեցիների Խորհրդի՝ Եւրախորհրդարանում կազմակերպված հանդիպմանը, որի ժամանակ բարձրաձայնվել են տեղահանված արցախահայության իրավունքների պաշտպանության ու նրանց բարեկեցության խթանման հարցերը: Նաեւ այս ընթացքում Մայր Աթոռում տեղի են ունեցել միջեկեղեցական տարբեր հանդիպումներ եւ նիստեր, օրինակ՝ Մայր Աթոռում հոկտեմբերի 21–25-ը Անգլիկան-Արեւելյան Ուղղափառ եկեղեցիների միջազգային հանձնախմբի հանդիպումը:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ

2024 թ.-ին Մայր Աթոռի հոգեւոր-կրթական բարձրագույն հաստատություններում ընդհանուր թվով ուսանել են 72 սաներ, որոնցից 45-ը Սեւանի Վազգենյան դպրանոցի բակլավրիատում, 22-ը՝ Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանի մագիստրատուրայում, 3-ը Քահանայից պատրաստման եռամյա լսարանում, իսկ 2-ը՝ նախապատարաստական լսարանում: Գեւորգյան Հոգեւոր

Ճեմարանում եւ Սեւանի Վազգենյան Դպրանոցում կրթական գործընթացին զուգահեռ կազմակերպվել են նաեւ դասախոսություններ: Հաշվետու տարում պաշտպանվել է մագիստրոսական 23 ավարտաճառ:

2024 թվականին շարունակվել է քահանաների 3 շաբաթյա վերապատրաստման ծրագիրը: Անցյալ տարի վերապատրաստվել եւ հավաստագրեր են ստացել 247 քահանա հայրեր:

ԿՐԹԱԿԱՆ-ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Հաշվետու տարում Մայր Աթոռի կրթական-դաստիարակչական գործունեությունն իրականացվել է՝ ըստ հետևյալի.

Հայորդյաց տներ

Մայր Աթոռի 7 Հայորդյաց տները (Էջմիածին, Աշտարակ, Գյումրի, Վանաձոր, Երեւանում՝ Նոր Նորք, Մալաթիա եւ Արաբկիր) եւ Մանրանկարչության արվեստի կենտրոնը նույնպես շարունակել են իրենց գործունեությունը հաշվետու տարում, որտեղ հաճախող ավելի քան 2685 երեխաներ ու պատանիներ մասնակցել են բազմաբնույթ մեծ ու փոքր միջոցառումների, ցուցահանդեսների, մենահամերգների, հանգիստությունների, մրցույթների եւ այլ ծրագրերի: Հաշվետու տարում Արցախից տեղահանված ընտանիքների երեխաները շարունակել են անվճար հիմունքներով հաճախել Հայորդյաց տներ:

Հանրակրթական դպրոցներ

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության մշակած կրթական նոր չափորոշիչներով «Հայ Եկեղեցու պատմություն» առարկան այլ առարկաների մեջ տարալուծելու որոշմամբ պայմանավորված՝ ներկայումս առարկան դասավանդվում է 9-ից 11-րդ դասարաններում, իսկ 2026 թվականից նախատեսվում է «Հայ Եկեղեցու պատմություն» առարկան ամբողջությամբ դուրս հանել ուսումնական ծրագրից: Փորձելով լրացնել հոգեւոր-ազգային կրթության բացը՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կրթական հանձնախումբը կազմում է կիրականօրյա/մեկօրյա դպրոցի ծրագիր, որ պատրաստման փուլում է:

ՔԴԿ գրասենյակի իրականացրած ծրագրի շրջանակներում 2024 թ.-ին Մայր Աթոռ է այցելել 1523 աշակերտ՝ Հայաստանի տարբեր մարզերից:

**Մայր Աթոռի հովանու ներքո գործող կրթական
հաստատություններ**

«Էօրնեկեան հանրակրթական դպրոց»-ի 31 դասարաններում հաշվետու տարում ուսանել է 460 աշակերտ, որոնք ակտիվորեն մասնակցել են ներդպրոցական, քաղաքային, մարզային եւ հանրապետական օլիմպիադաներին: 39 շրջանավարտներ իրենց կրթությունն են շարունակում ՀՀ լավագույն ԲՈՒՀ-երում: «Էօրնեկեան մանկապարտեզ» է հաճախել 2,5 (երկուս ու կեսից) — 6 (վեց) տարեկան 45 երեխա՝ երկու խմբերով: «Քյուրքչյան» երեխաների աջակցության կենտրոնում հաշվետու տարում պատշաճ խնամք ու կրթություն է ստացել 11 երեխա:

Մայր Աթոռի կառավարմանը հանձնված Երեւանի Գեւորգ Էմինի անվան թիվ 182 ավագ դպրոցում ուսումնական գործընթացն ընթացել է սահմանված կարգով:

Հառիճի Թրբանճյան ընծայարանի (ավագ դպրոց) 3 դասարաններում ուսանել են 19 աշակերտներ: 2024 թվականին Ընծայարանն ավարտած 8 սաներից 5-ն ընդունվել են Սեւանի Վազգենյան դպրանոց, իսկ 2-ը՝ ՊՆ Վազգեն Սարգսյանի անվան ռազմական ակադեմիա:

Կալկաթայի Հայոց մարդասիրական ճեմարանում եւ Դավթյան օրիորդաց վարժարանում ուսանել են 50 հայ աշակերտներ, որոնցից 37-ը՝ Հայաստանից, 5-ը՝ ՌԴ-ից, 4-ը՝ Իրաքից, 2-ը՝ Իրանից, 1-ը՝ Հնդկաստանից, 1-ը՝ Մյանմարից:

ՔԱՐՈՋՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Անցյալ տարում եւս Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը շարունակել է իր քարոզչական գործունեությունը ծավալվել հետեւյալ ուղղություններով.

Հրատարակություններ

Հաշվետու տարում Մայր Աթոռում տպագրվել է 24 անուն գիրք (օրինակ՝ «Մաշտոց ծիսարան (համեմատական բնագիր)», Տ. Իսահակ վրդ. Պողոսյան «Գրիգոր Մագիստրոս. պատմավեպ», Տ. Աթանաս արք.

Սարգսյան «Այց առաջին քրիստոնյա երկիր. Ֆրանցիսկոս Պապի այցը Հայաստան (հայերեն-իտալերեն)», Սարգիս Մելքոնյան «Միակամութեան վարդապետութիւնը միջեկեղեցական երկխօսութեան համատեքստում», Յոլակ Հարությունյան «Բարեպաշտական սովորություններ. Մոմավառութիւն, Եկեղեցական մոմերի եւ կանթեղների հոգեւոր-խորհրդաբանական ընկալումներն ու կիրառական նշանակութիւնները» եւ այլ գրքեր եւ քարոզչական բնույթի գրքուկներ): Շարունակել են տպագրվել «Էջմիածին» ամսագիրը եւ «Քրիստոնյա Հայաստան» երկշաբաթաթերթը: 2024 թ. ընթացքում նվիրատվութիւնների եւ գնումների արդյունքում Սուրբ Էջմիածնի Մատենադարանը համալրվել է 4738 միավոր գրականութամբ:

ՀՀ Զինված ուժեր

2024 թ.-ին Հայոց Բանակում ծառայել է 53 եկեղեցական (1 վարդապետ, 16 քահանա եւ 36 սարկավագ): Խթանելով բանակում անձնակազմի միջանձնային հարաբերութիւնների կարգավորումը՝ 2024 թ. արձանագրվել է գնդերեցների ներգրավմամբ 134 միջադեպերի բարեհաջող հանգուցալուծում:

Քարոզչություն երիտասարդների շրջանում

Հաշվետու տարում շարունակվել է քարոզչութիւնը երիտասարդների շրջանում ՀԵՀԵՄ եւ թեմական երիտասարդական միութիւնների միջոցով: Կազմակերպվել են տարբեր դասընթացներ, քննարկումներ, հանդիպումներ, միջոցառումներ: Հուլիսի 12-ին առցանց ձեւաչափով կայացել է ՀԵՀԵՄ VII Ատենապետաց ժողովը, որին մասնակցել են Հայաստանի եւ Սփյուռքի 37 թեմերից, ինչպես նաեւ՝ Կոնստանդնուպոլսի Հայոց Պատրիարքութիւնից շուրջ 90 ՀԵՀԵՄ հոգեւորական եւ աշխարհական պատասխանատուներ: Օրակարգային հարցերի մեջ է եղել 2025 թ. ՀԵՀԵՄ 25-ամյակին նվիրված «Քրիստոնյա ընտանիքը հայ ինքնութիւն խարիսխ» խորագրով համահայկական ուխտագնացութիւն նախապատրաստութիւնը: Իսկ օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին Մյուռնոօրհնների ու Մայր Տաճարի վերածման նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակներում իրականացվել են շուրջ 120 կամավորների հավաքագրում ու պատրաստում:

Քրեակատարողական հիմնարկներ(ՔԿՀ)

2024 թ.-ին 10 ՔԿՀ-ներում սպասավորող 9 հոգեւորականները (1 վարդապետ եւ 8 քահանա) շարունակել են ազատագրկվածների, նրանց ընտանիքներին եւ նախկին դատապարտյալների հոգեւոր խնամքը: Մայր Աթոռը ազատագրկվածներին տրամադրել է աղոթագրքեր եւ հոգեւոր գրականություն: Աշխատանքներ են տարվել նաեւ ՔԿ վարչության հիմնարկների աշխատակիցների հետ:

Հանրային փարզություն

Մայր Աթոռը հանրային փարզություն իրականացրել է հեռուստահաղորդումների, համացանցանցային հրապարակումների միջոցով:

Շարունակվել է հեռարձակվել «Շողակաթ» հեռուստաընկերությունը:

Մայր Աթոռի թանգարաններում այցելուները ծանոթացել են ազգային- եկեղեցական մշակույթի նմուշներին: Անցյալ տարի թանգարաններ են այցելել 43 755 անձ (33 180-ը՝ օտարերկրյա քաղաքացիներ, իսկ 10 575-ը՝ ՀՀ քաղաքացիներ):

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2024 թ. ընթացքում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինն իրականացրել է դրամական, իրային եւ բժշկական աջակցության մի շարք սոցիալական ծրագրեր՝ ուղղված կարիքավորներին, հիվանդներին, անապահով ընտանիքներին, արցախցիներին եւ սփյուռքյան համայնքներին:

Ընդհանուր առմամբ՝ Մայր Աթոռն ու թեմերը հատկացրել են 1 551 115 (մեկ միլիոն հինգ հարյուր հիսունմեկ հազար հարյուր տասնհինգ) ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամի (608 037 073 ՀՀ դրամ) օժանդակություն, մասնավորապես՝ 2023 թ. Արցախից տեղահանված եւ առնվազն 4 անշափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքներին, Վաղարշապատի վանքապատկան շենքերից մեկում ժամանակավորապես բնակություն հաստատած արցախցի 16 ընտանիքների, զոհված զինծառայողների ընտանիքներին, ինչպես նաեւ բազմազավակ եւ կարիքավոր ընտանիքներին: Հայաստանյան տարբեր թեմերի միջոցով իրային աջակցություն է տրամադրվել 614 ընտանիքների (շուրջ 3000 անձ):

Սոցիալական աջակցության շրջանակներում իրենց գործունեությունն են շարունակել Մայր Աթոռի բարեգործական ճաշարանները՝ էջմիածնում եւ Արաբկիրում:

Իզմիրլյան ԲԿ-ն իրականացրել է կարիքավորների բժշկական աջակցության 4 ծրագիր, որի ընթացքում օգնություն է ցուցաբերվել 44-օրյա պատերազմի մասնակիցների, Սիրիայից փախստականների, Զինվորի տուն բարեգործական-հասարակական կազմակերպության զինվորական հաշմանդամների եւ Արցախից բռնի տեղահանվածների, ընդհանուր՝ 132 անձի:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՎԱՆՔԵՐ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի անմիջական ենթակայության ներքո են գործում Ս. Վարդան եւ Ս. Հովհաննես մատուռ-մկրտարանը, Սրբոց Հրեշտակապետաց եկեղեցին, Ս. Հռիփսիմե, Ս. Գայանե, Ս. Շողակաթ, Ս. Գեղարդի, Խոր Վիրապի, Սեւանա վանքերը եւ Երեւանի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ մայր եկեղեցին: Հիշյալ եկեղեցական կառույցներում 2024 թ.-ին կատարվել է 7986 մկրտություն եւ 1979 պսակադրություն:

ԹԵՄԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հովանու ներքո գործում են 35 թեմեր եւ 4 Հայրապետական Պատվիրակություններ: Թեմերում գործում են 779 եկեղեցիներ ու վանքեր, 727 ծուխ եւ ծխական առաքելություն, 301 կիրակնօրյա դպրոց, տիկնանց՝ 165, եւ 209՝ երիտասարդաց միություններ: Անցնող տարում կատարվել են 41 920 մկրտության եւ 10 561 պսակադրության արարողություններ:

Հաշվետու տարում թեմերում ու եկեղեցական կառույցներում շարունակվել են իրականացվել հոգեւոր-քարոզչական, սոցիալական, կրթամշակութային բազմաբնույթ ծրագրեր:

Հրատարակվել են գրքեր ու քարոզթերթիկներ: Հեռուստառադիոալիքներով հեռարձակվել են հոգեւոր բովանդակության հաղորդաշարեր, լույս են ընծայվել պաշտոնական թերթեր: